

D. Mănuile

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
Administrația Națională a Penitenciarelor

МИНИСТЕРСТВО ЮСТИЦИИ РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA
Национальная Пенитенциарная Администрация

MD-2032, mun. Chișinău, str. N. Titulescu, 35
Tel: 409717, Tel-fax: 022409788
e-mail: anp@anp.gov.md

MD-2032, мун. Кишинэу, ул. Н. Титулеску, 35
Тел: 409717; Тел-факс: 022409788
эл. адрес: anp@anp.gov.md

03.01.2022 nr. 9/A-7
La nr. 08-1/34-3114 din 09.12.2021

Oficiul Avocatului Poporului

mun. Chișinău, str. Sfatul Țării, nr. 16, MD-2012

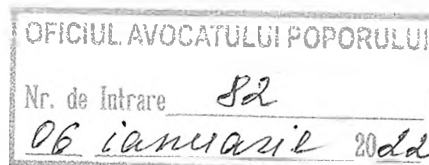
Administrația Națională a Penitenciarelor a luat act de Raportul privind vizita de monitorizare efectuată de către membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii în Penitenciarul nr.8-Bender la data de 13.11.2021 și, în limita competențelor funcționale, prezintă în anexă informația privind gradul de implementare al recomandărilor înaintate.

Anexă: ___ file.

Cu respect,

Director,
comisar-șef de justiție

Anatolie FALCA

**Recomandările Oficiului Avocatului Poporului,
privind vizita de monitorizare în Penitenciarul nr.8-Bender din 13 noiembrie 2021**

Nr. d/o	Recomandare	Acțiuni efectuate/planificate, propuneri de redresare a situației
1.	Evaluarea necesității existenței/deținerii Penitenciarului nr. 8 Bender în condițiile în care accesul spre/de la penitenciar este îngreunat/difil datorită prezenței în regiunea Bender a reprezentanților de facto miliției din regiunea stângă a Nistrului. Ori, ”izolarea” Penitenciarului nr. 8 Bender poate avea ca consecințe imposibilitatea eficientă de identificare a încălcărilor sistemice a drepturilor persoanelor deținute în Penitenciarul nr.8 Bender, precum și asupra unei eficiente apărări a acestor persoane (inclusiv represalii);	În conformitate cu prevederile art. 8 din Legea 300/2017 sistemul administrației penitenciare include: a)Administrația Națională a Penitenciarelor; b)subdiviziunile Administrației Naționale a Penitenciarelor; c)instituțiile penitenciare. Administrația Națională a Penitenciarelor, subdiviziunile acesteia și instituțiile penitenciare sânt persoane juridice și dispun de conturi trezoreriale, iar instituțiile penitenciare dislocate în municipiul Bender – și de conturi bancare. Conform Ordinului MJ nr.339 din 15.05.2018 cu privire la stabilirea tipurilor de penitenciare, Penitenciarul nr.8-Bender are statut de penitenciar de tip închis, cu o capacitate de 279 locuri de deținere (la 27.12.2021 se dețineau 105 de deținuți). Activitatea Penitenciarului nr.8-Bender o considerăm necesară, deoarece ne permite să nu admitem suprapopularea celorlalte penitenciare de tip închis. Totodată, credem oportună includerea recomandării în agenda Comisiei Unificate de Control, or aceasta are competențe de monitorizare a situației în zona de securitate, precum și contribuire la reglementarea pașnică și prin mijloace politice a conflictului.
2.	Transferarea deținuților în Penitenciarul nr.8 exclusiv benevolă, precedată de evaluare medicală complexă în vederea stabilirii stării de sănătate și apreciere a volumului de asistență posibil de asigurat la locul de deținere.	Actualmente, procesul de transferare a deținuților se realizează în conformitate cu prevederile art. 199 alin. (2) Cod de Executare, astfel, se acordă prioritate penitenciarului situat mai aproape de localitatea de domiciliu sau reședință a condamnatului.
3.	Continuarea punerii în aplicare a strategiilor împotriva violenței și intimidării în rândul deținuților. Acțiunile ar trebui să includă toți membrii personalului, inclusiv personalul de supraveghere, psihologii penitenciarului și personalul medical din penitenciare;	Misiunea Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP) indică, în mod clar, necesitatea unui sistem penitenciar sigur, dar și a unui sistem care contribuie la reabilitare. Este implicit faptul că, pentru atingerea acestor obiective, penitenciarele trebuie să fie în esență sigure atât pentru personal, cât și pentru deținuți. Astfel, pe parcursul anilor 2020- 2021, un grup de lucru creat din reprezentanții ANP și reprezentanții instituțiilor penitenciare din țară, ghidați de către experții Consiliului

		<p>Europei și alți experți străini, a elaborat Programul și Planul de acțiune pentru reducerea și prevenirea violenței între deținuți în sistemul administrației penitenciar din Republica Moldova, care urmează a fi aprobată și implementat în toate penitenciarele din țară, până în 2025.</p> <p>Strategia/programul are incluse acțiuni care ar contribui la reducerea cazurilor de violență între deținuți și are drept scop realizarea/atingerea obiectivelor propuse.</p> <ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea capacității, înțelegerii și încrederii personalului în combaterea violenței între deținuți (VID); - dezvoltarea parteneriatelor interne de lucru, multidisciplinare și parteneriatelor externe, care susțin prevenirea și răspunsurile la VID; - dezvoltarea aranjamentelor de securitate și siguranță care îmbunătățesc siguranța generală a penitenciarelor, dar vizează, în special, prevenirea VID și răspunsul efectiv la incidentele de VID; - consolidarea în continuare regimul, care asigură oportunități de prevenire a VID și oferirea suportului deținuților; - inhibarea capacității subculturii infracționale de a opera și de a desfășura activități infracționale în penitenciar, ceea ce are ca rezultat VID. <p>În prezent, sunt în proces de elaborare procedurile operaționale standard în Politica de prevenire și combatere a violențelor dintre deținuți.</p> <p>De asemenea, în cadrul instituțiilor penitenciar este implementat și desfășurat „Programul de reducere a violenței în mediul penitenciar” ce are drept scop dezvoltarea abilităților de rezolvare a situațiilor conflictuale în vederea elaborării unui plan personal de prevenire a acțiunilor de violență/agresiune. Persoanele predispuse spre violență și intimidarea altor deținuți, sunt luate la evidența specialistului psiholog și incluse în grupa de risc, categoria a I-a, ca fiind periculoase. Cu această categorie de deținuți, sunt desfășurate diverse activități psiho-corecționale individuale și de grup.</p> <p>Conform programelor de formare profesională inițială și continuă desfășurate în cadrul Centrului de instruire, personalul de supraveghere, psihologii și personalul medical sunt instruiți/familiarizați cu următoarele tematici: Convenția de Istanbul; Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante; Ordinul comun nr. 77 din 31.12.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, etc.</p>
4.	Reevaluarea mecanismelor/ procedurilor de comunicare/ interacțiune privind necesitățile/	Mecanismele/procedurile de comunicare/ interacțiune a instituției cu Administrația Națională a Penitenciarelor poartă caracter imediat și nemijlocit.

	<p>problemele reprezentanților Penitenciarului nr.8 ce țin de activitatea penitenciarului;</p>	<p>Una din necesitățile/problemele ce țin de activitatea Penitenciarului nr.12-Bender este lipsa mijloacelor de transport specializat pentru escortarea deținuților, deoarece autoritățile regiunii nistrene nu permit circulația transportului specializat din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor pe teritoriul regiunii.</p> <p>Pentru respectarea legislației și a recomandărilor CpPT în cadrul escortării, condamnații sunt deținuți separat, fiind asigurate condiții adecvate transportării.</p> <p>Relațiile personalului gărzii de escortare cu deținuții se bazează pe respectarea strictă a legalității și demnității umane.</p> <p>În pofida faptului că instituția a fost debransată de la serviciile comunale prestate de furnizorii locali, Administrația Națională a Penitenciarelor întreprinde permanent măsuri pentru organizarea activității prin asigurarea cu servicii de comunicare din surse alternative (generatoare electrice, panouri fotovoltaice, fântâni arteziene etc.). La fel, cu suportul Administrației Naționale a Penitenciarelor se organizează permanent procesul de dotare cu produse alimentare și materiale de construcție pentru o bună funcționare a instituției penitenciare.</p> <p>Totuși, persistă impedimente la capitolul efectuării escortelor prin așa numitele posturi vamale ale regiunii transnistrene.</p>
5.	<p>Facilitarea asigurării ca deținuții să mențină o legătură adecvată cu exteriorul (în afara penitenciarului), inclusiv și să dezvolte relațiile cu familiile, cât mai normal posibil. Astfel ca deținuții să aibă posibilitatea să comunice cu familiile lor și cu prietenii lor, la intervale regulate (asigurarea cu vizite, corespondență, convorbiri telefonice);</p>	<p>În vederea menținerii și dezvoltării relațiilor cu familia, deținuții beneficiază de convorbiri telefonice, întâlniri de scurtă sau lungă durată cu rudele, precum și de dreptul de a primi/transmite colete, pachete cu provizii și banderolelor conform prevederilor legislației execuțional-penale. Pe perioada situației pandemice deținuții au beneficiat de apeluri telefonice suplimentare și au avut posibilitatea de a beneficia de întâlniri on-line cu familia/rudele prin intermediul aplicației Skype.</p> <p>La fel, planul individual elaborat pentru fiecare deținut de către Serviciul reintegrare socială, conține diverse acțiuni de resocializare, menite să fortifice relațiile cu familia/rudele și cu persoanele apropiate.</p>
6.	<p>Facilitarea asigurării deținuților accesului neîntârziat la serviciile unui avocat în conformitate cu Standardele internaționale și legislația R. Moldova;</p>	<p>În conformitate cu prevederile art. 213 alin.(5) din Codul de executare și pct. 87 din Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.583/2006, deținuții au dreptul la asistență juridică pe bază de contract din partea avocaților, precum și altor persoane autorizate să acorde astfel de asistență; să se întâlnească cu avocații, persoanele ce au dreptul de a acorda asistență juridică, cu mediatorul sau alte persoane prevăzute de lege, frecvența cărora este nelimitată.</p> <p>Întâlnirile deținuților cu avocații nu se includ în numărul întâlnirilor stabilite de legislație. Numărul și durata lor nu sânt limitate, însă ele au loc în timpul liber al deținuților și numai în intervalul deșteptare – stingere al zilelor lucrătoare. În zilele</p>

		<p>nelucrătoare, avocatul poate avea întrevedere cu deținutul în cazul în care notifică în scris, inclusiv electronic, administrația instituției penitenciare despre întrevedere cu cel puțin 6 ore până la aceasta.</p> <p>Actualmente, toate instituțiile penitenciare dispun de săli special amenajate și destinate pentru întâlnirea deținuților cu avocații săi. Sălile amenajate asigură caracterul confidențial al întâlnirii avocatului cu clientul său. Prin urmare, la prezentarea actelor corespunzătoare (mandat), avocații au acces neîngrădit în cadrul instituțiilor penitenciare.</p> <p>La fel, deținuții au acces la asistență juridică garantată de stat în conformitate cu prevederile Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.</p> <p>Dat fiind faptul că Administrația Națională a Penitenciarelor este organul central de specialitate care asigură punerea în executare a pedepselor penale privative de libertate și a măsurii arestului preventiv, respectiv, nu are competență pentru desemnarea unui avocat din oficiu sau asigurarea asistenței juridice calificate pentru persoanele deținute. Având în vedere, însă, necesitatea asigurării accesului liber și egal la asistență juridică, orice deținut poate solicita desemnarea unui avocat de către Oficiul Teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat pentru acordarea asistenței juridice necesare. Informațiile cu privire la modul de solicitare a asistenței juridice garantate de stat se acordă deținuților permanent de către angajații responsabili ai instituției penitenciare.</p>
7.	Identificarea (și monitorizarea) permanentă a unor proceduri clare, securizate și în siguranță (atât pentru deținuți, cât și pentru personalul penitenciar) privind transportarea deținuților spre/de la Penitenciarul nr. 8 Bender;	<p>În conformitate cu ordinul ANP nr.336 din 01.07.2021, la nivelul sistemului administrației penitenciare au fost aprobate procedurile operaționale aplicabile în activitatea de pază și escortare a persoanelor deținute, inclusiv procedurile standard referitoare la transferul acestor persoane în/din penitenciare.</p> <p>Aplicabilitatea integrală a acestor proceduri de către Penitenciarul nr.8-Bender este afectată de faptul că, personalul desemnat în aceste misiuni specifice nu este înarmat și efectuează escortarea persoanelor deținute în mijloace de transport improprie condițiilor de siguranță ce se impun.</p> <p>Astfel, se consideră oportun abordarea problemei existente în cadrul ședințelor Comisiei unificate de control în vederea asigurării unui „coridor verde” pentru efectuarea escortării/transferului persoanelor deținute cu personal echipat și mijloace de transport dotate corespunzător.</p>
8.	Evaluarea condițiilor de muncă a personalului și de deținere a deținuților în cadrul Penitenciarului nr. 8 Bender din prisma accesibilității și acceptabilității	Obiectivul urmează a fi abordat în cadrul ședințelor cu participarea conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor.

	serviciilor esențiale de siguranță și securitate, inclusiv accesul la medic;	<p>În cazul în care se va considera oportun, va fi creată o comisie formată din reprezentanți ai Direcției inspecție penitenciară, Direcției resurse umane, Direcției medicale și alte subdiviziuni, care vor evalua condițiile de muncă a angajaților din toate instituțiile penitenciare.</p> <p>Pentru asigurarea accesului deținuților la asistență medicală de calitate, se propune:</p> <ul style="list-style-type: none"> -transferul deținuților pentru executarea pedepsei în Penitenciarul nr.8-Bender, doar după ce sunt excluse necesitățile de asigurare a asistenței medicale a drog-dependenței de către personalul medical; -elaborarea și aprobarea unei proceduri privind asigurarea asistenței medicale de urgență pentru deținuți, dar și pentru angajați (cu implicarea Direcției resurse umane). <p>În vederea evaluării condițiilor de muncă a personalului, se propune crearea unei comisii formată din specialiști ai Direcției inspecție penitenciară, Direcției resurse umane, Direcției medicale și alte subdiviziuni structurale, care vor evalua condițiile de muncă ale angajaților din toate instituțiile penitenciare și vor prezenta propuneri de îmbunătățire a situației la compartimentul respectiv.</p>
9.	Elaborarea și aprobarea procedurilor instituționale de conduită în caz de pretinse cazuri de tortură, tratament inuman și degradant pentru standardizarea acțiunilor personalului locurilor de detenție (inclusiv medical) în vederea respectării garanțiilor împotriva torturii și investigării efective, inclusiv revizuirea practicii aplicării de către toate instituțiile vizate a Ordinului comun nr. 77 din 31.12.2013, și stabilirea măsurilor de sancționare a neaplicării acestui Ordin;	<p>Înregistrarea, raportarea și documentarea leziunilor corporale la deținuți, se realizează în conformitate cu prevederile Ordinului Procurorului General nr.77 din 31.12.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant. De asemenea, la nivelul sistemului administrației penitenciare a fost instituit un formular unic de documentare a leziunilor corporale pentru instituțiile penitenciare, aprobat prin Ordinul ANP nr.169 din 06.09.2018.</p> <p>Totodată, comunicăm că în secția medicală a Penitenciarului nr.8-Bender sunt instituite 2 registre: 1) Registrul de evidență a deținuților aflați la greva foamei; 2) Registrul de evidență a deținuților cu leziuni corporale și automutilări. Examinarea și înregistrarea cazurilor se desfășoară în condiții de confidențialitate cu întocmirea actelor necesare, inclusiv documentarea foto. La fel, se întocmește câte un dosar pentru fiecare caz de leziune corporală depistată. Toate cazurile de constatare a leziunilor corporale la deținuți sunt înregistrate, documentate și expediate în adresa Procuraturii din mun. Bender. Menționăm că în rubrică ce conține informații privind informarea procuraturii, se indică data și ora acordării asistenței deținutului.</p>
10.	Intensificarea controalelor/monitorizărilor în Penitenciarul nr. 8 Bender (inclusiv neanunțate);	Monitorizarea activității instituțiilor penitenciare se realizează de către toate subdiviziunile structurale ale Administrației Naționale a Penitenciarelor, abilitate să desfășoare misiuni de control. Inspectările desfășurate în instituții sunt generale (care se realizează de regulă în baza planificărilor), precum și tematice sau inopinate.

		Necesitatea desfășurării misiunilor de inspectare este determinată de mai mulți factori, inclusiv semnale din interiorul și exteriorul instituției (petiții, sesizări etc). Prin urmare, odată cu apariția unor factori care impun desfășurarea controalelor, Administrația Națională a Penitenciarelor organizează misiuni de monitorizare și control al activității instituțiilor penitenciare, inclusiv a celor dislocate în mun. Bender.
11.	Reevaluarea repartizării deținuților în sistemul penitenciar în vederea unei mai bune siguranțe și securități a deținuților, luând în calcul și amplasarea penitenciarului în raza teritorială apropiată domiciliului/familiei deținuților;	Actualmente, în procesul de repartizare a deținuților se ține cont, în primul rând, de locurile disponibile în instituție, în vederea respectării art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, și ulterior conform prevederilor art. 199 alin. (2) din Codul de executare, se dă prioritate penitenciarului situat mai aproape de localitatea de domiciliu sau reședință a condamnatului.
12.	Majorarea statelor personalului medical în vederea corespunderii volumului de lucru și pentru asigurarea accesului deținuților la asistență medicală, reieșind din circumstanțele descrise;	Urmare a identificării numărului funcțiilor disponibile din cadrul subdiviziunilor interne ale Penitenciarului nr.8-Bender, acestea vor fi redirecționate pentru majorarea numărului funcțiilor din cadrul Secției medicale. La moment, statul de personal al Secției medicale este constituit din 7,5 funcții, dintre care: ocupate – 6,5 funcții, vacante - 1 funcție, după cum urmează: Șef secție; Agent principal, asistent medical; Medic stomatolog; Medic radiolog (vacantă); Medic terapeut; Medic psihiatru; Farmacist.
13.	Dezvoltarea și implementarea modulelor de instruire pentru angajații care activează în zona de conflict, inclusiv dezvoltarea procedurilor distincte pentru asigurarea respectării drepturilor omului și garanțiilor fundamentale pentru deținuți și angajați.	În programele de formare profesională inițială și continuă (perfecționarea, pregătirea generală și de specialitate la locul de muncă), destinate pentru instruirea funcționarilor publici cu statut special este inclus modulul „Asigurarea respectării drepturilor omului în penitenciar”, acesta cuprinde următoarele teme: <ul style="list-style-type: none"> - Standardele minime de întreținere a condamnaților. Reguli penitenciare europene (Practica CEDO vs Republica Moldova); - Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10.12.1948; - Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 10 decembrie 1984 (Practica CEDO); - Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante din 26.11.1987; - Mecanismul național, regional și internațional privind apărarea drepturilor omului. Legea nr.52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul); - Evidențierea și prevenirea cazurilor de automutilare, suicid și refuz de hrană întru asigurarea respectării drepturilor deținuților. Standardele naționale și internaționale privind dreptul la integritate fizică și psihică; - Regulile Nelson Mandela.